

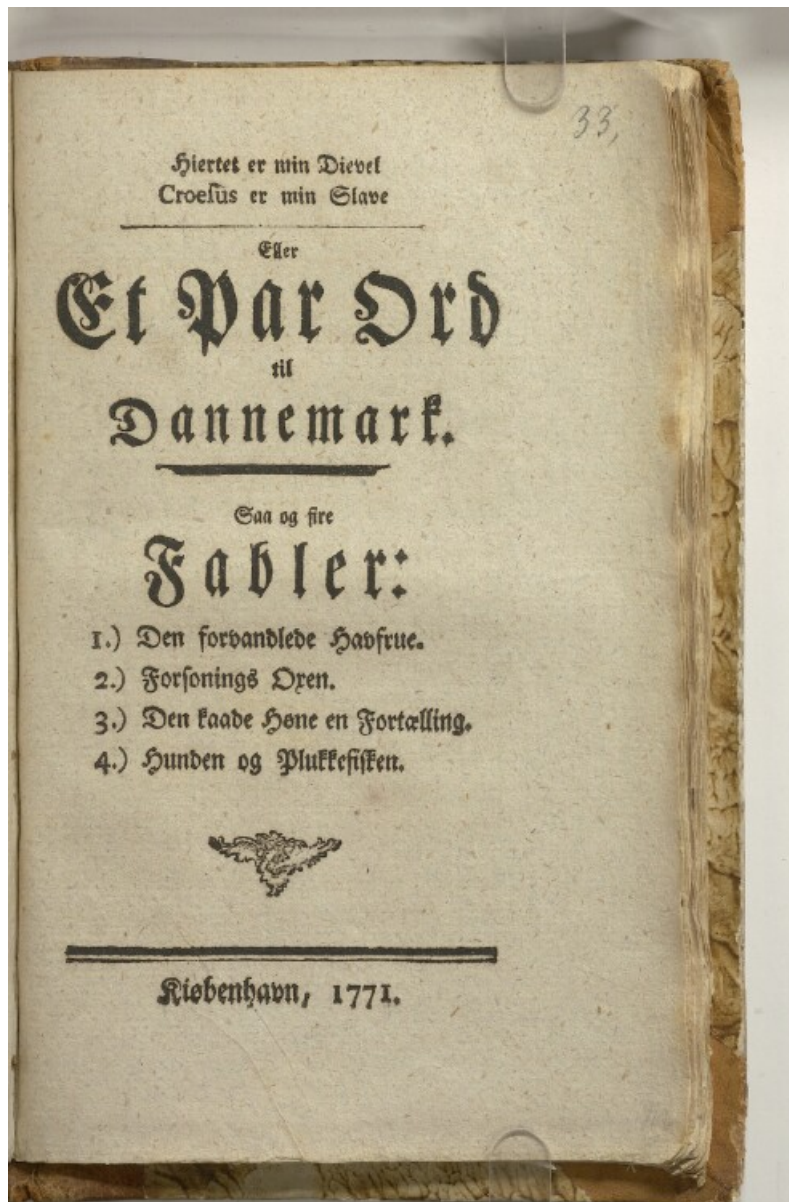
Titel: Hiertet er min Dievel, Croesus er min Slave Eller et Par Ord til Dannemark. Saa og fire Fabler: 1.) Den forvandlede Havfrue. 2.) Forsonings Oxen. 3.) Den kaade Høne, en Fortælling. 4.) Hunden og Plukkefisken.

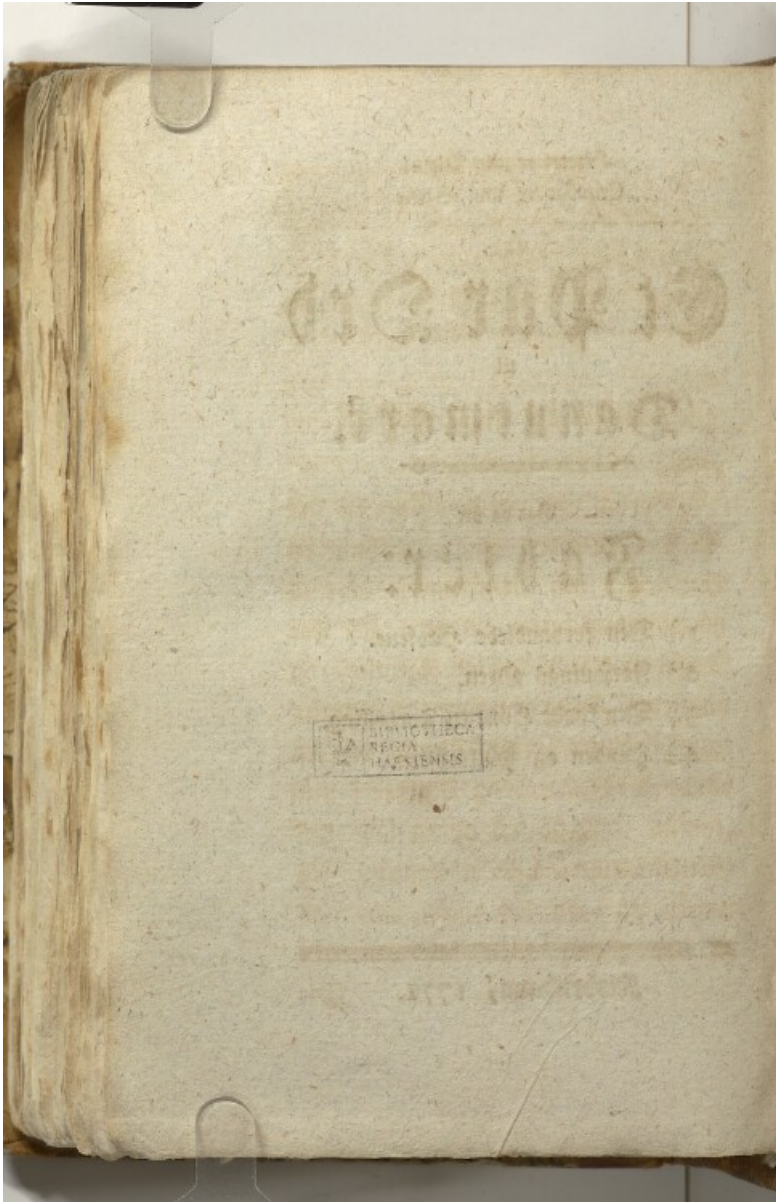
Citation: "Hiertet er min Dievel, Croesus er min Slave Eller et Par Ord til Dannemark. Saa og fire Fabler: 1.) Den forvandlede Havfrue. 2.) Forsonings Oxen. 3.) Den kaade Høne, en Fortælling. 4.) Hunden og Plukkefisken.", i *Luxdorphs samling af trykkefrihedens skrifter 1770-1773: Række 1 bind 14*, ?, 1771, s. 1. Onlineudgave fra Trykkefrihedens Skrifter: https://tekster.kb.dk/catalog/tfs-texts-1_014-shoot-workid1_014_033/facsimile.pdf (tilgået 29. april 2024)

Anvendt udgave: Luxdorphs samling af trykkefrihedens skrifter 1770-1773: Række 1 bind 14

Ophavsret: Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse.

[Læs Public Domain-erklæringen](#)

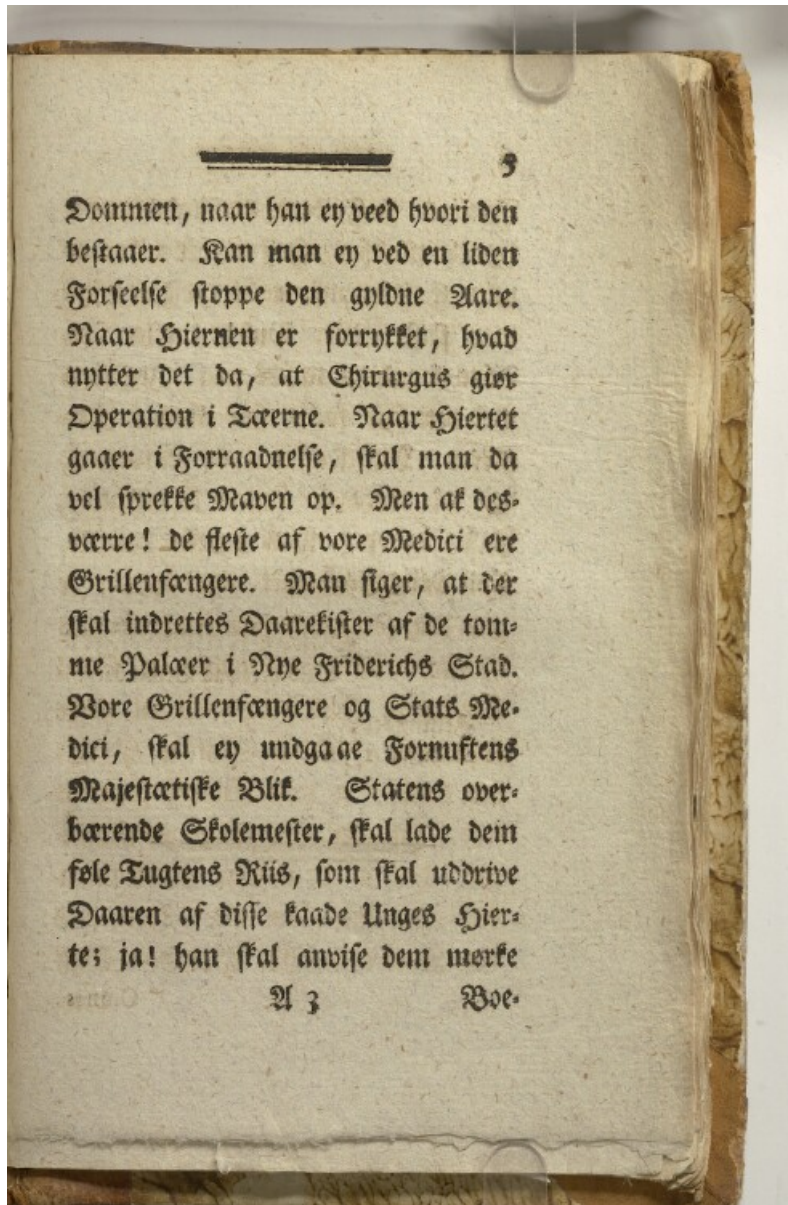
Erindring til Læseren.

Forlad mig, at jeg, som en Kik
i Verden ogsaa vil blive en
Stribent. Grillensfængerie gjør jo
meget for at fortie nenoget. Kiender
I ikke nok min talrige Familie, og
hvorledes skulde jeg faae de Smuler
jeg skal putte i min Mund, om jeg
havde ey Græber og Narrer i min
Familie. Disse vil aldrig lade mit
Grillensfængerie blive ubelønnet. Jeg
venter nu med det første, at faae
en nye Rang med den romerske

A 2

Lei

Keisers Hest, som en gal Regent
gjorde til Borgemeester. Tænker ey
at mit Grillensfængerie vil give Sta-
den Piller eller Pulver, eller Bo-
mitiver ind at lægere paa Jeg tæn-
ker den har faaet saa mange Kly-
sterer, Marladninger og Laxativer,
at den behøver ingen Quakfalver,
som jeg er. Den eeneste Laxativ,
som har forarsaget sine Sedes, er
nok den, som man gav Kiøbenhavns
Gader. Sid jeg havde et subtil
Chirurgisk Instrument til at gjøre
Operation med i Statens Pung;
saa kunde jeg med Visshed faae at
vide, om der ikke er gaaet Raald-
fyrr i den af de mange Medikamen-
ter man gav den ind. Hvorledes
kan Doctoren raade Bod paa Syg-
dom

3

Dommen, naar han ey veed hvori den bestaaer. Kan man ey ved en liden Forseelse stoppe den gyldne Nare. Naar Hiernen er forrykket, hvad nytter det da, at Chirurgus gier Operation i Tærne. Naar Hiertet gaaer i Forraadnelse, skal man da vel sprekke Maven op. Men af desværre! de fleste af vore Medici ere Grillenfængere. Man siger, at der skal indrettes Daarekister af de tomme Palæer i Nye Friderichs Stad. Vore Grillenfængere og Stats Medici, skal ey undgaae Fornuftens Majestætiske Blik. Statens overbærende Skolemester, skal lade dem føle Tugtens Riis, som skal uddrive Daaren af disse kaade Unges Hjerter; ja! han skal anvise dem mørke

6

Boeliger i Friderichs Stads prægtige Paskadser. Jeg græder alt over min Skiebne, som bier efter mig; men frisk Mod HANS! det er en Ære for dig, at sidde i Daarekisten med vore høyvelbaarne Grillenfængere. Jeg slutter min Erindring ved at ønske Staten det den saa høylig behøver, nemlig god Sundhed almindelig Fred.

Hans Grillenfænger
Seloeyere paa Drillenborg.

Selsingsøer,
den 20 August 1771.

Omnes

Omnes Affectus pœnæ immunes, Libidin-
nis, metus & audaciæ præmia sunt
certa.

Det er:

Jugen lidenskab bliver straffet. Raadghed,
Egthed og Dumdriftighed ere visse paa
Belønninger.

Bogt dig for dit vigtige Fald. Saae
du ikke hvorledes den store Hoere
i Babylon faldt. Horte du ey at hun
blev dræbt for Alteret i Templet, og
at en Levit i en af de smaa Riobste-
der i Landet maatte give hende det sid-
ste Livs Brod. O Danmark! du
første Hoere! dit Fald er nær, naar

A 4

Zor.

Jordens Konge vogner op af sin
Slummer. Medlidende er han og om,
og som seer igiennem Fingre i Van-
vittighedens Læder. Vøgt dig, at din
egen Jord ey opsluger dig; eller, at
dine Landemerkers Bænder ey bortskyl-
ler dig. Dine Vaaben fortiente sig et
slet Navn hos Algirerne; du er bleven
Frankerigs Foragt, Englands Nadsel
og Sverrigs Bømmelse. Din nedrige
Emigrerie skal blive til en Affkye i
Overherrens Øyne. Din Maske skal
blotte dit hestige Ansigt, og du skal
staae til Spot for alle Jordens Slæg-
ter. Hvor blev din Ungdoms Paradis
af? Det visnede jo bort ved Vellysters
fortærende Ild. Dit Paradis blev jo
indvølet til Overherrens Glæde; men du
besmittede det med hans Slavers Uteer-
ligheder. Blev vel din Ild udslukket,
skiondt du brugte Overflodigheds Sproy-
te. Derfor skal dine Mindeemærker
udslæt.

udfettes, og din vellystfulde Skod skal
blive til en skaldet Plet om du ey om-
vender dig; o Danmark! Er dit Pa-
radis da reent forloret? Nej! Du har
jo Komoedie-Huusene. Endnu er Hof-
theatret ey bleven til et Nidehuus, og
Holmens Kanal har endnu ey faaet
Ordre til at bortskylle den danske Skue-
plads. Du seer ey den glubste Mor-
der-Engel, som luurer paa dine Bedes-
styggeligheder; skiondt han boer i dit
Herte og nager dig. For at giøre dig
stærk imod hans moediske Anfald besø-
ger du saa flittig Komoedien; naar du
da om Natten i dine helbedlige Smut-
huller har udmattet dig, saa maa jo
Komoedien, der spiller paa din Skue-
plads, dysse dig og din Samvittighed
i Soon. Din Lidspunkt o Danne-
mark! er ulykkelig. Du lagde Fordum
Bidsel i Munden og bereed adskillige Ra-
tioner i Europa; men nu gier du Vel-
lysten,

lysten, den store Ridskegt, Forløs at
fiore i Ring med dig. Formedest det
rlige Vand som indringer dig, kan jeg
kalde dig en rig Fiskerkone. Hvor er din
Fisk bleven af? Har du budt den Fal
til den som har en villet have den? Har
Strandmogen taget den? Eller har en
mægtig Haand grebet den, at du en
selv længere er Besiddere af dit Eget.
Du indsluter en rig Havn for Fiskerie,
dog deeler du Byttet saa sparsomt ud
til dine Indbyggere. Hvad har du
nødig at være saa forbittret paa den
tressede Commissar, fordi du en maa sælge
din Fisk førend Klokken 10. Det er jo
tids nok endda; det er jo got at Forord-
ningen sætter dig en Deel af Tidens Byr-
de og Heede. Vellysten lærer dig at holde
Hævd over dine Vare; nu maa alle seede
Vare indføres fra fremmede Lande; thi
Vellystens Kilde, som du fik o Danne-
mark! er blevet udtørret og Vinterens
Streng.

Strengbed tilfros dine Vandbaarer. Din
Dyds Vey er Veyen til de skumle og sæ-
leste Steder i Helvede. Du er ved alle
Nag og Trudsel fra Himmelen, endnu,
frel, vild og vrinsk, som Hesten der slaaer
bag ud. Du fordrer saa gar Umuelighe-
der af Bellysten, som du omarmet i Ste-
den for Dydens Konge. Du kan ikke nok
faae din geile Lyst styrt. Din Brynde
efter det Glade, som kildrer, er umaade-
lig. Hvor er den Forbeholdenhed, hvor-
med saamange skule deres utæmmelige Ly-
ster. Du har bidt Hovedet af Skam.
Du er ikke sparsom, naar du oser af den
rige Brønd, som vor retfærdige Fader
skienkede dig til Forargelse og til et Fald,
og til det onde Hjertes Aabenbarelse.
Ikkun Engeland kan sige, at have været din
Lige i Overtrædelse. Ingen er ueenig
om at tillægge dig, o Danmark! de
nedrigste Skamplekker. Andres Had an-
seer dine Boeliger, som Uteerligheds
Huu-

Huiler. Den dydige Vrekierhed for-
agter dig; ja glemmer reent at du skulle
være den gamle Verdens Herskerinde.
Forsængelighed og Seloklogskab kysser dig,
Horerie og Forraderie omfatter dig. Din
Helt er Bellsyst. Ham efteraber du i kaade
og tillokkende Klædebragter. Du har re-
vet Dydens Pandser fra dine Bryster,
og blottet dem for Griffens Finger. Din
forstaalede Kaardeklinge er bleven til Bel-
lystigt og dovent Risd. I Steden for
at hevne din antastede Flode, har du ladet
dig stille, — — ja stille med Grammel-
melsens giftige Piiil. Hvor meget sortere
og vederstyggeligere er du ifkun, da vi
afflader os det Sorgens Flor vi var ind-
viklet i; da vi venter at see i dig vor Glæ-
des Soel; men faaer en Svovel-Fakkell
fra Helvede at see. Dine egne Indbyggere
onsker dine Mandeligheder Millioner
Ulykker. Du tilpropper dine Oren, for
Sandhedens giennemtrængende Rost. Dine
San

Sangere og Sangerskers Strene Sang
dover saaledes din Hørelse, at du ey ag-
ter de Retfærdiges Sul, Raab og Jam-
mer-Klage. De Huusarnes Nød, gaaer
ey dig du Vellystfulde! til Hierte. Hans
Bønner afnoder dig intet, som kunne giøre
et Skaar i dine Vellysters Døelse. Mee-
ner du o Dammemark! at din glimrende
Pragt, din kronede Høyhed og det Eres-
Purpur, som du borgede af dine Fædre,
skulle blinde den Vises Øye, og skjule din
Diedle Gestalt? For var du saa feed som
en Koe i Bassan; men nu har din Geilhed
saa udtæret dig, at du ligner Pharaos
Koe, som i Drommen propheterte ham
et magert Aar. Ja her og fortrakkes ved
dine Prophetier, som du kan lase (om du
huffer hvad Bibelen er for en Bog, og
om du nogensinde læser i den) i Aabenba-
ringens 18. C. 5 og 8 B. Gaaer ud fra
hende mit Folk! at I ikke skulle blive deel-
agtige i hendes Synder, paa det I skulle
ikke

ikke faae noget af hendes Plager; thi hendes Synder række til Himmelen; og Gud tænker paa hendes Fortrædelighed. Derfor skulle hendes Plager komme paa een Dag, Døden, Bedrøvelse og Hunger: Hun skal opbrændes med Ild; thi Gud Herren er stærk som hende skal domme.

Den forvandlede Havfrue.

Havfruen, som var sed og svømmede i Norden,
Hun bruste Havet op og overspyede Jorden,
Hun var kun Sømands Riis; som spaade Verden vee,
Hun ved en Hepe's Kraft lod mange Jertegn see.
Hun styrter Skibe ned i Dødens vaade Hunter,
Hun sprentede den Gift, der sig i Havet stuler,
Tidt giennem Struben ud, og tit i Lødenskrald,
Hver Fisk blev stukken an endogsaa gar en Hval.
Hun blev omsider kied af Dølgens glatte Trone,
Hun vændes ved sig selv og ved sin Havmans Krone,
Hun

Hun saae at hun var skabt, som Juno oven til;
Men at hun nedentil kun lignede en Sild.
Hun ærgrede sig naar hun saa Neptun at ride
Saa let paa Belgerne og heele Havets Bidde,
At han forstod saa smukt at springe med sin Hest,
Og fley langt lettere, end hun i hestig Blæst.
Hun bad til Jupiter! han vilde sig forbarne,
Omstabe hendes Fiske, som sig var kun til Harne,
Og give hende Laar og Been og krumme Knæ,
Ja skabe hende til en god Beridere.
Strax blev hun dannet om, nu kiendte man en
meere
Den halve Fiskedeel; nu saae man hende bare
Et deyligt Sælhundskind om sine hvide Laar.
Kort: Som en Rytter hun paa Havets Bierge
staaer.
Neptunus lærte snart sin Guddom eet at ride,
Hun tumlede sin Hingst; han reed ved hendes
Side;
Snart lærte han sig til og det i fuld Galup,
At klappe hendes Laar og kysse udi Snup.
Han fik saa deylighed for hende sødt at smisse,
Ved deres Lustspring de forskrækte alle Fiske.
Neptunus fley foran; hun fulgte ham med Fart,
Og brugte Sporens. » Var hun vel Fiske. At?
Hav.

Havhesten snublede paa en usynlig Klippe;
Neptunus styret af og senderslog sin Kippe.
Nu græd Havfruen høyt og bad til Jupiter,
At Frygt for sligt et Gald, om nye Omfæbninger.
Hun tænkte: er Neptun en Havgræs: Rytter
bleven;
Hvor vil det gaae mig, som er en i Ridning
dreven?

At ride eene om ansaae hun for en Klif.
Hun suskede sig da en deylig Svanes Skif.
Hun fik sit Dnske fylde; fik hoide Fier og Duune.
Hun holdt Neptunus end, skione lam, ved
gode Luune,
Han laae paa hendes Ryg; hun svømde som en
Kud,
Dg bar Neptunus med hen i et Sundheds Vand.

* * * *

For Siæls Lidenfkaab forandres uden Smag;
I Gaar vi elskte det vi væmmes ved i Dag,
En Svemand taaler dog den hæslige Neptun,
Som bløder tit hans Ryg og flaaer med sin
Harpun.
Eilbøveligheder er' ubøvelige bleven,
Da Yppigheden blev paa Dydens Kulle Streven.

For

Forsonings Dren.

Den unge Løve, som i Mod og Sindig-
hed
Langt overgik de beste Skoves Løver,
Omdanner alt og sængler Skovens Røver
Og tog Blod: Igler an i disse Røvers Sted,
De suede kun lidt paa Duer og paa Gaar;
Ej Under at det svækte disses Kræfter,
De første Kraften tog de sidste slikker efter.
Og Leven gar i Giæld hos sine Notter staaer,
De mænte Løven tit da det i Landrag gif;
(Ej Giælden var ham over Hovedet voren)
De fordrer det, at udbetale moren,
Som dem hver Dag tilkom alt efter gammel
Skik.
Da Levens Kasse var just den gang næsten
tom,
Et Bilsvoim tvang dem derfor til at bie.
De taug en Stund; men kunne ikke tie,
Da Sulsten qvælede i deres lille Bom.
Saa stak det Notterne at flygte hen til den
B Soms

Som Løve var, og pibe Jammer: Sange.
De mødte først ved Levens Hof en Slange,
Den spille dem et Puds, saa de drog hjem
igien.

Med usorrettet Sag, de meente, da at gaae
Til deres Hiem; men Løven strax befalte:
Hver Myre fik sin Ordre og betalte,
En Deel af Gielden af: • Det vil kun lide
forlaae.

At her skal meere til om Rotters Op-
stand ey

Skal strække os! saa talte Skovens Herre.
En svarte da: Ja det kan blive værre.
Vi maa forsonne os og give dem en
Stei;

Man flegte da en Stud og gav dem den til
Priis,

Hver Notte sprang og sled en Rem af Stes-
gen,

Dg tænkte da: See hvor man er forles-
gen,

At faae os goed igien; vi! vi, er Sko-
vens Riis.

* * * *

Det

Det største Onde man sig tit vaa Halsen kaster,
Naar man Dumdriftighed gior Vot og ikke straffer.

Den kaade Høne.

(En Fortælling.)

En feed og trin og modig Høne
Gaaer uden for et Apothek,
Man herer Hanens Gal at stene;
Thi Hønen kroner ham til Giel.
Hun hugger i hans mavre Krop
Og plukker Fiedre af hans Top,
Hun rumler ham omkring i Støvet,
At han al Samling blir berøvet;
Hun, plukker i ham, som en Løppe,
Han sprætter om som en Grøshoppe;
Han slyer og dratter hid og did
Og ligner et forvildet Kid.
Nu pakker han sig bort hen til et andet Sted,
Han svinger ved hvert Trin og knaler i hvert
Fied.
Hun staer og gaber frek omkring,
Som Hoppet gior hun geile Spring,

B 2

Dg

Dg følger sig saa ind
Saa listig som en Vind,
I Apothekrens Have
Hun seer en skrumpen Dase
Med Kynker udi Vanden;
Hun tænker det er Fanden.
Dg sig af Stræk forbausset lister
Ind under nogle Birke, Qvister,
Her lurar hun til vores Vater
Har endt at pludre Unser Vater.
Saa galat der en dristig Hane,
Som ligner en forsvæet Svane.
Hans Krop den er just en udtæret,
Dog sidder Hovdet lidt forkeert,
Hans Laar er som de svage Fels,
Som Bondens naar han gaaer fra Ols;
Hans Næb er skrumpet, tyk og kroget,
Hans Galen ligner Vægter, Sproget,
Hans Sporer er som Griffens Kloer,
Dg Beenene som seye Kor,
Landskranglet, budtet som en Struds,
Saaledes og i denne Puds
See Hencu ham igiennem Riisene,
Hun springer frem, geil, raser og vil se
Du

Om han er dygtig nok i Elffoos Iver,
Om han forstaaer det Vink hun hannem giver;
Hun undrer sig, at Apotheker - Piller
Har giort den Hane seer og tækkelig,
Hun seer ham an som den der Brynden
Stiller;

Hun lagler, kroer sig, gior sig nydelig
Dg legger sig med slappe Vinger need;
Han, han forstaaer strax hendes Opmeed.
Nu tor han hendes Ryg omhvænde,
Dg seer da Kløge Hous paa hende.

* * * *

Det er jo got at faae en Ven i Nød,
Naar man slaer Veag paa tvungen Levedød,
Den Kone sit lidt andet Nød i Fior,
Som ikke gad gaee til sit eget Død.

Hunden og Plukkefisken.

En Herre havde just engang en Engelsk Tøve,
Som havde hoide Haar, var fielen som et
Lam;

Han mærker hende og lod hende trøgt hantøve,
At hun ey Hvalpe fik; sfiendt hun var laad og
tam.

Vor Tøve bliver da af Veilhed ganske syg,
Gaaer op i Herrens Seng og ligger som et krig;
Da Herren merker det, saa skal hun aarelades,
Og hendes matte Krop i Spiritusser bades.

Kvaksalveren blir hendt han kommer med sin
Hund:

Han taer paa hendes Puls og seer i hendes Mund,
Han siger da paa Lydsf og med en myndig Wine:
Sie hat Forstoppelse und hæftig Magenpine;
Han ordinerer nu en velkogt Plukkefisk,
Tillige med Klysteer, saa skal hun blive frisk.
Strax Plukkefisken kom; mens Herren sig nu
vender

Ud fra sin søge Thils ud udi Kistenet,
Og seer om Docteren sin Flid i Alt anvender,
Saa sprang vor Doctors Hund paa Sanges
dællenet;

Han

Han karefferer smukt for Herrens søge Tæve
Gier hende Draaber ind, som hendes Sukke
kræve.

Hun springer om og gæser; hun bliver ganske
frisk

Dg giver Doktrons Hund til Bederlag sin Fiff.
Vor Doktor blev beremt for denne rare Ret,
Som gjorde Tæven glad og frisk og flink og lat.

✱ ✱ ✱ ✱

En Dokter bliver ofte roest, for det.
Som kun hans lille Hund kurerer ret.

